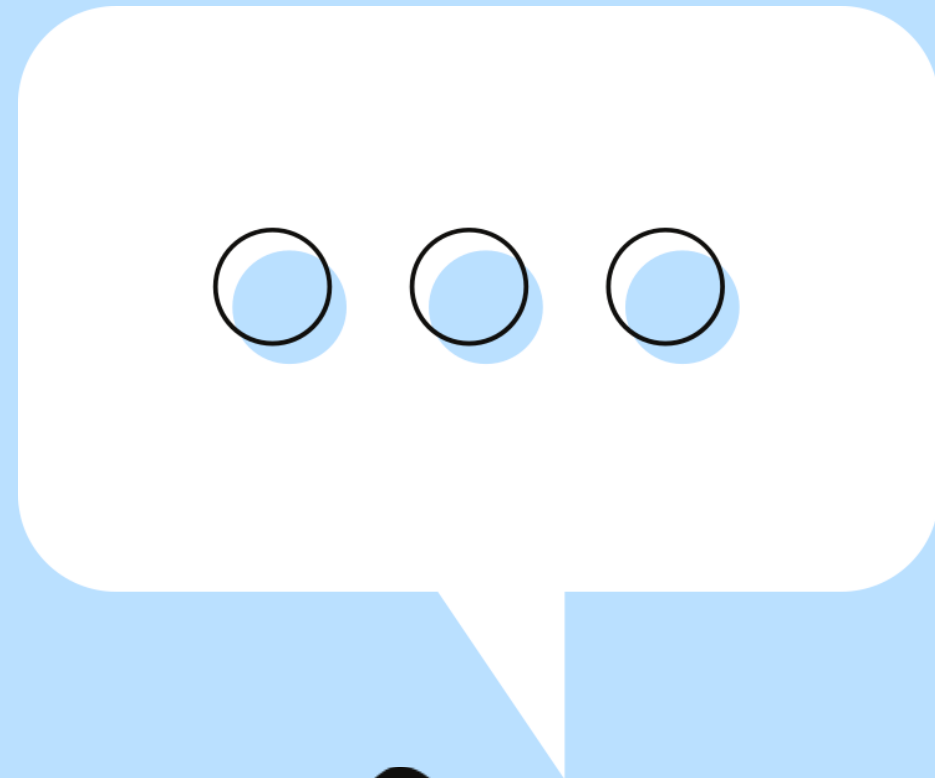

ПРАВИЛА ЦИТУВАННЯ ТА ПОСИЛАННЯ

В НАУКОВИХ РОБОТАХ. СТАНДАРТИ

БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ

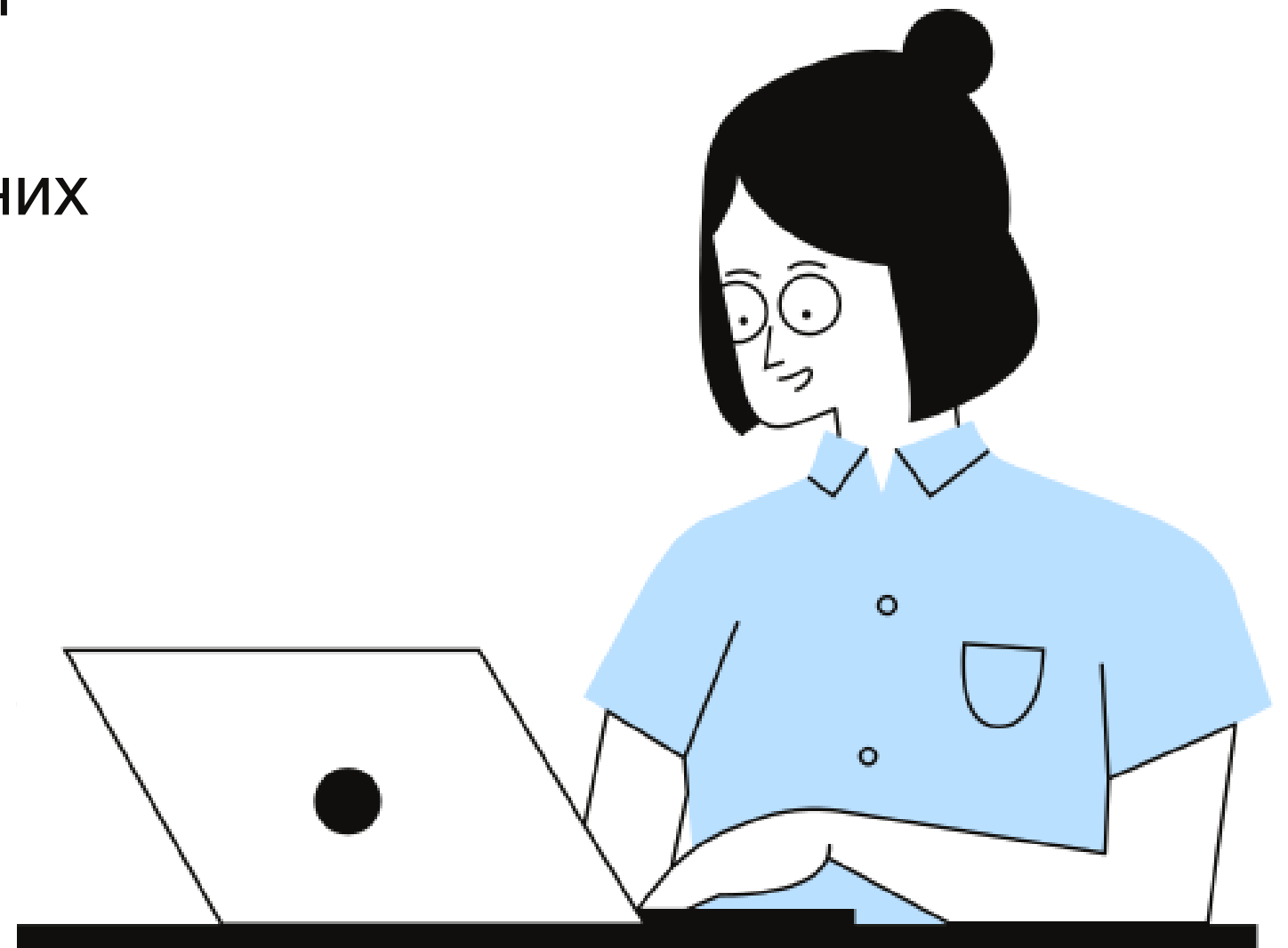
Цитата

це дослівно наведений уривок з будь-якого опублікованого тексту з подальшим бібліографічним посиланням на його автора і джерело цитування іншою особою.

Цитати використовуються

для:

- посилянь на авторитетні думки експертів у певній галузі;
- підтвердження власної точки зору, надання власних аргументів;
- критичного аналізу того чи іншого твердження.

Не можна:

- Цитувати ненадійні джерела
- Надмірно цитувати (оптимальний обсяг наведених цитат в наукових роботах має становити приблизно 25% загального обсягу роботи)

Види цитування

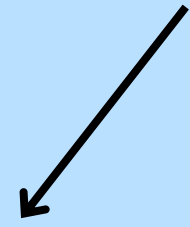
Пряме

“
Дослівне
відтворення
оригінального тексту
”

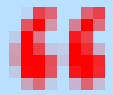
Непряме

“
Переказ думок
іншого автора своїми
словами
”

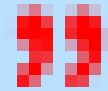
Непряме

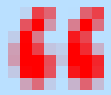
Перекладання

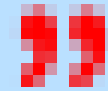
Передача оригінальних ідей власними словами зі зміною структури речення

Узагальнення

Скорочення великого обсягу тексту до концентрованого огляду

Приклад прямого цитування

«Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» [1, с.4].

Приклади перекладу

Прямий переклад

«Однак потрібно відзначити, що сфера готельної індустрії характеризується жорсткою конкуренцією на ринку, яка обумовлена бурхливим розвитком готельних послуг»[4, с.217].

«Конкурентоспроможність підприємства досягається при тривалій і бездоганній роботі на ринку»[4, с.218].

Переклад

Автор зазначає, що існує жорстка конкурентна боротьба між підприємствами готельного бізнесу, пов'язана з розширенням асортименту послуг, які надаються цими підприємствами [4, с.217].

Автор робить висновок, що підприємство, яке працює тривалий час і надає високий рівень сервісу, має переваги перед новоствореним підприємством або тим, що працює на ринку короткий проміжок часу [4, с. 218].

Приклад узагальнення

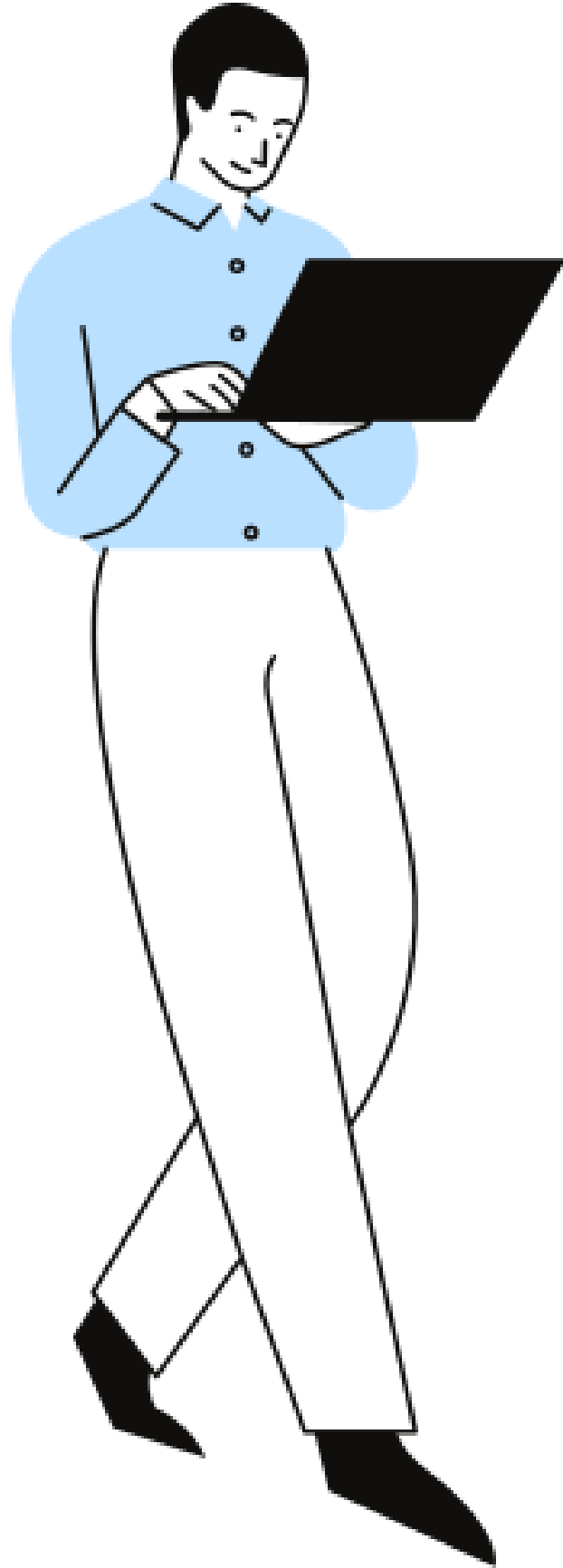
Пряма цитата

Менеджмент (англ. - to manage) - буквально означає керівництво людьми. У даний час існує безліч визначень менеджменту. В "Оксфордському словнику англійської мови" менеджмент визначається як: спосіб, манера поведження з людьми; влада і мистецтво управління; особливого роду сміливість і адміністративні навички; орган управління, адміністративна одиниця. У "Словнику іноземних слів" менеджмент перекладається як управління виробництвом з метою підвищення ефективності виробництва і його прибутковості [3, с. 15].

Узагальнення

Автор О. А. Карлова дає визначення терміну менеджмент і наводить декілька прикладів серед існуючих визначень менеджменту в "Оксфордському словнику англійської мови" і "Словнику іноземних слів" [3, с. 15].

Сигнальні фрази, які використовуються при цитуванні:

- як зазначає автор...
- дослідник констатує...
- науковець
наголошує...
- автор пише.....
- автор вказує на...

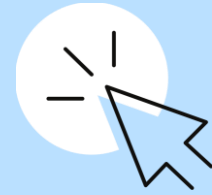
Посилання

це сукупність бібліографічних відомостей про цитований, розглядуваний або згадуваний в тексті документа інший документ, необхідних і достатніх для його загальної характеристики, ідентифікації та пошуку.

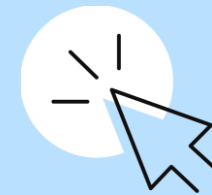

Види бібліографічних посилань

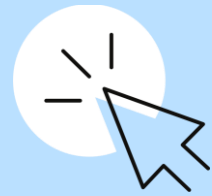
За місцем розташування в документі:

внутрішньотекстове

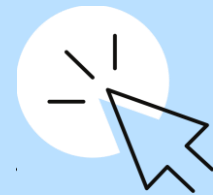
підрядкове

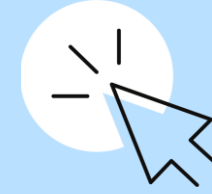
позатекстове

За складом (повнотою) елементів бібліографічного запису:

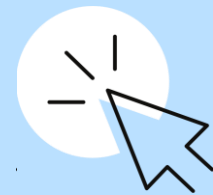
повне

коротке

За ознакою первинності або повторності згадування

твору в тексті

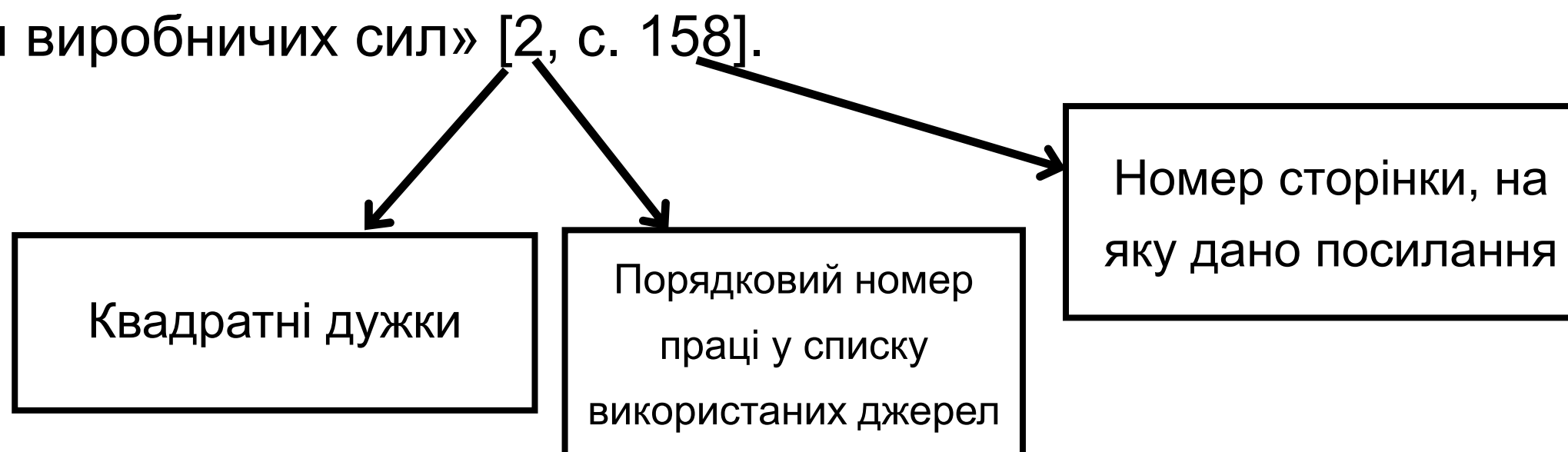
первинне

повторне

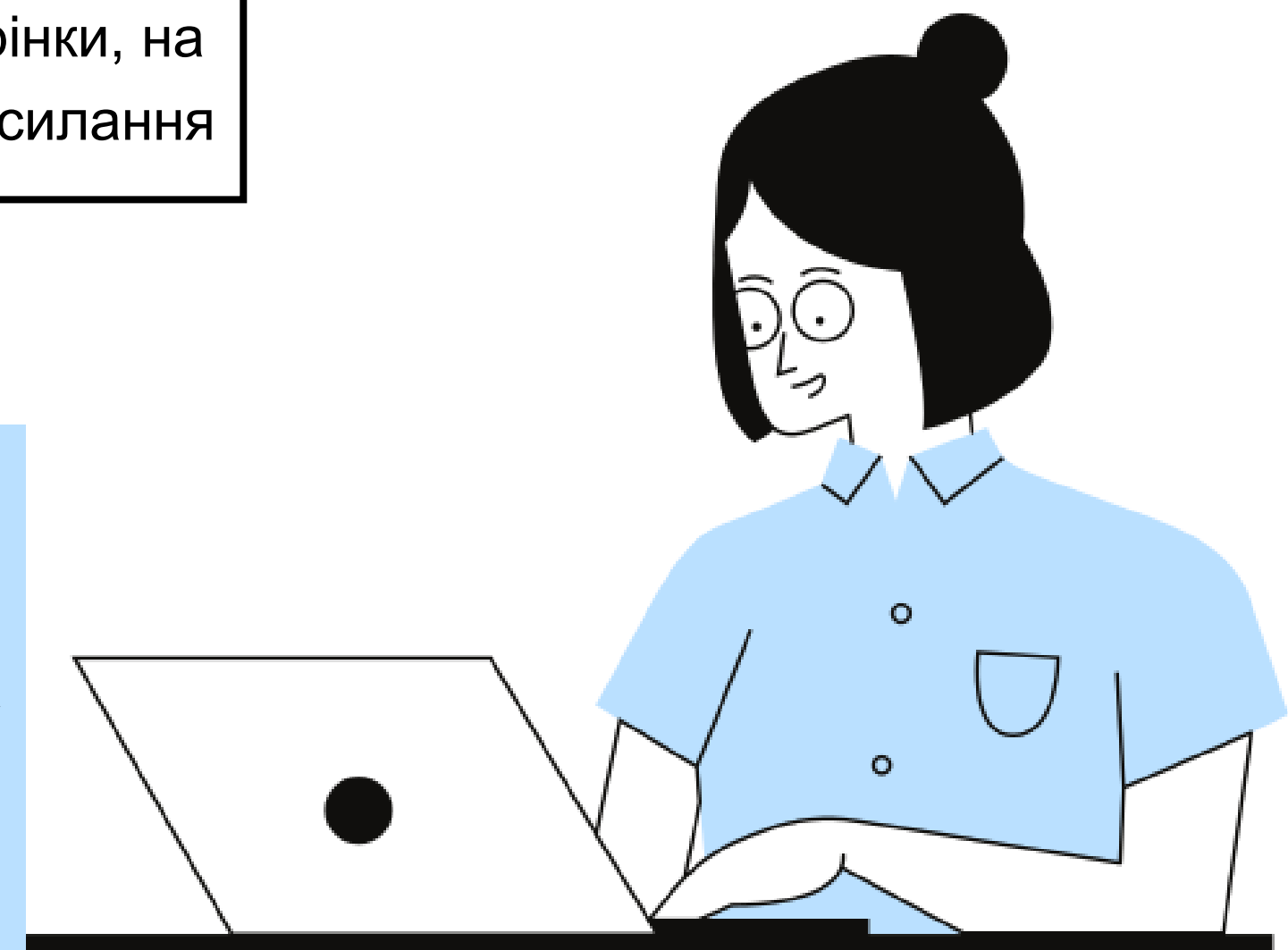
Приклад позатекстового посилання

Ерфан Є. А., Липчей Л. М. писали: «Саме транспортна інфраструктура є одним з найважливіших факторів при розміщенні виробництва, так як без ефективної роботи транспортних комунікацій не можна досягти раціонального розміщення виробничих сил» [2, с. 158].

Список використаних джерел

2. Ерфан Є. А. Особливості розвитку транспортної інфраструктури в сучасних умовах / Є. А. Ерфан, Л. М. Липчей // Освіта і наука. - 2021. - № 2(31). - С. 157-164.

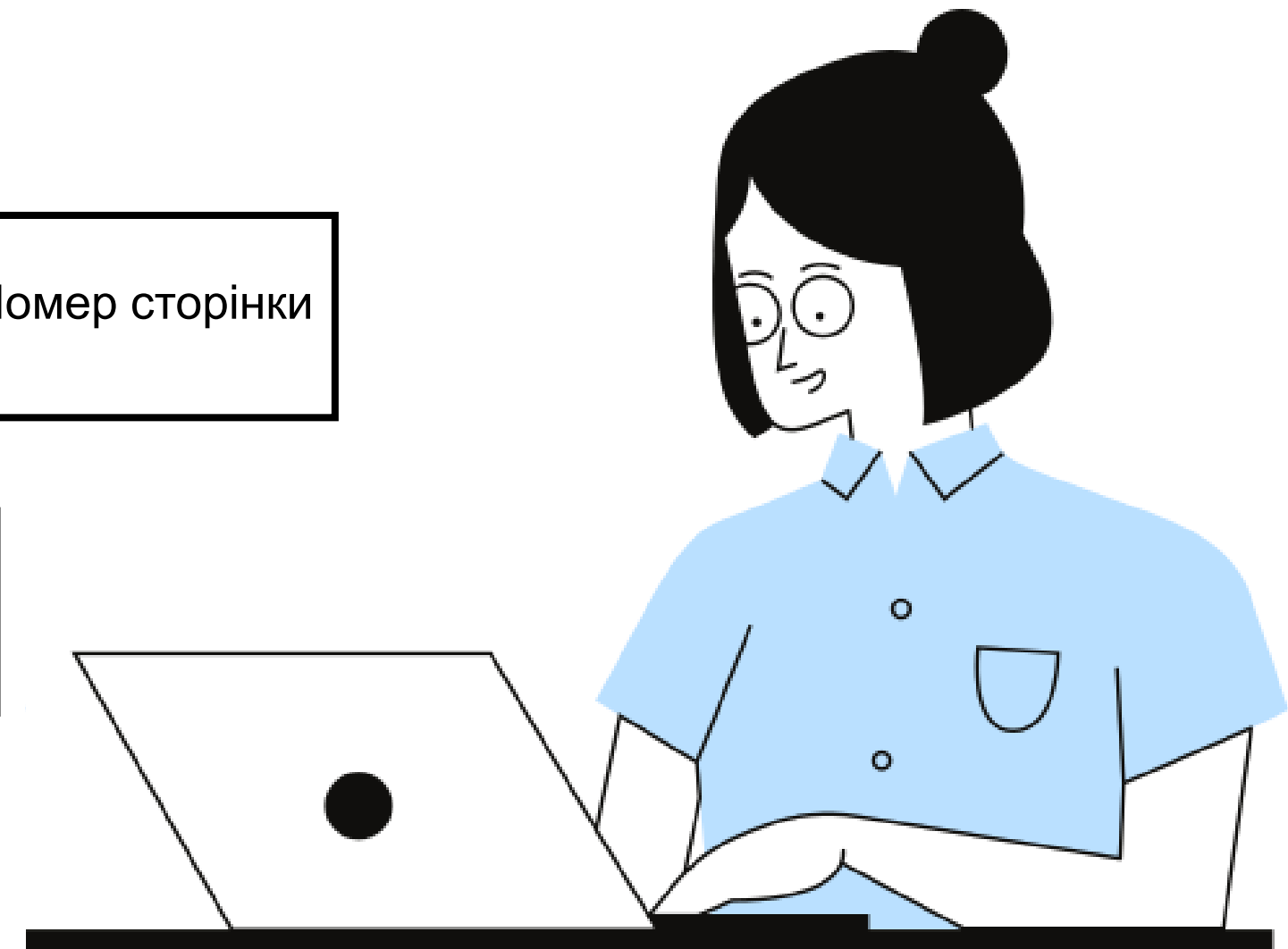
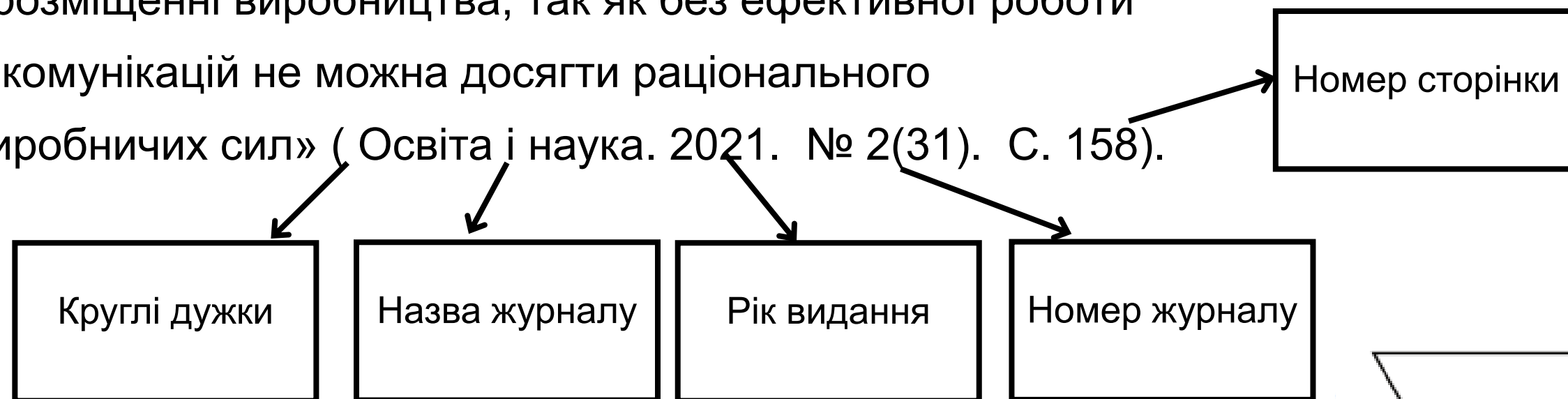

Внутрішньотекстове посилання

- застосовують, якщо значна частина відомостей про об'єкт посилання внесена до тексту документа;
- наводиться в круглих дужках безпосередньо в тексті документа;
- знак «крапка й тире» («.—») замінюють знаком «крапка»;
- повна або коротка форма (рекомендовано складати в короткій формі).

Приклад (стаття з журналу)

«Саме транспортна інфраструктура є одним з найважливіших факторів при розміщенні виробництва, так як без ефективної роботи транспортних комунікацій не можна досягти раціонального розміщення виробничих сил» (Освіта і наука. 2021. № 2(31). С. 158).

Підрядкове посилання

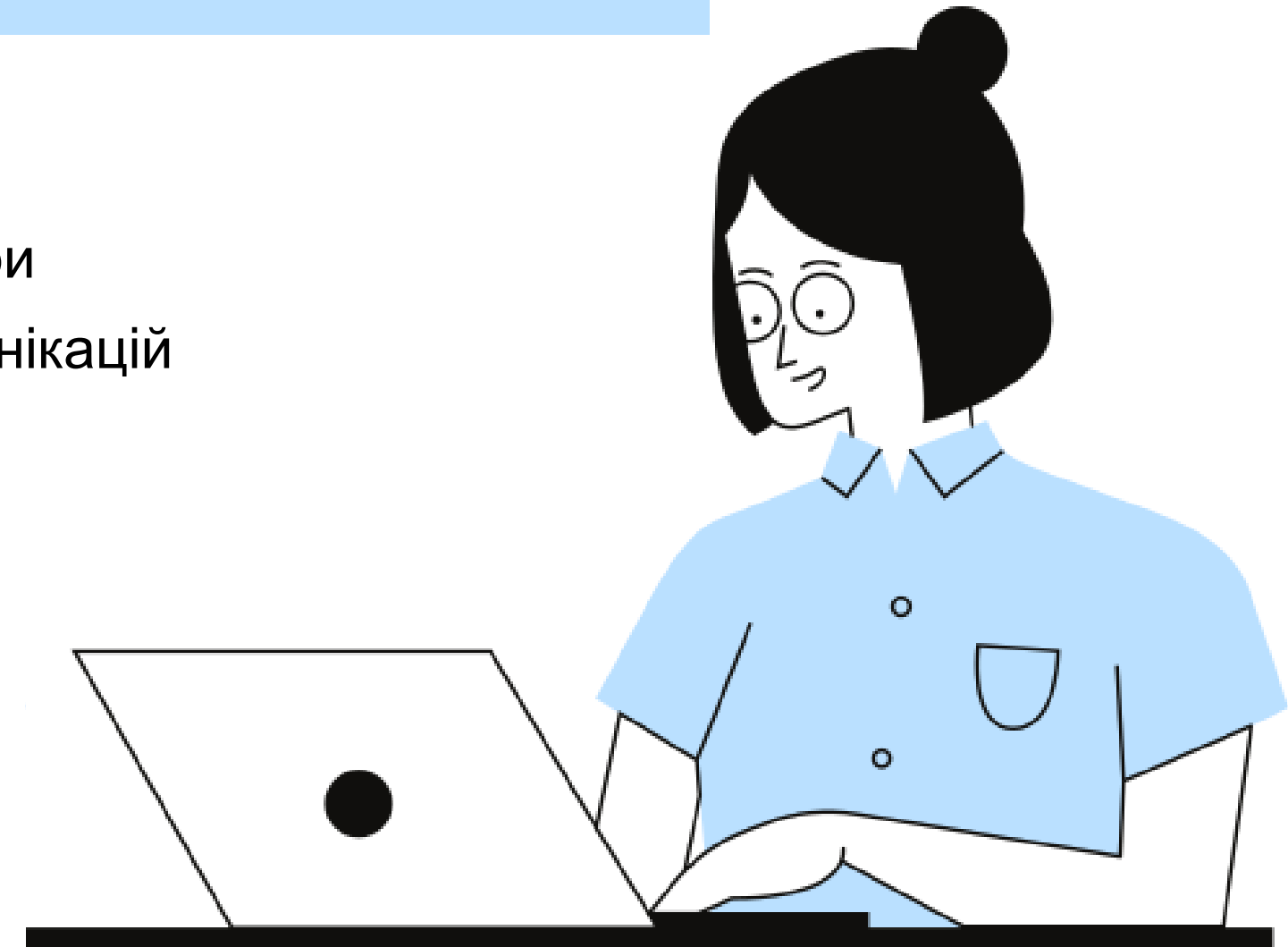
- розміщують у нижній частині сторінки, відмежовуючи від основного тексту горизонтальною рисою;
- пов'язують його із текстом документа за допомогою знаків виноски, які подають на верхній лінії шрифту після відповідного фрагмента в тексті
- застосовують наскрізне нумерування в межах усього документа чи в межах його окремої глави (розділу, частини тощо);
- відомості про згадуваний документ, опублікований іншою мовою, у бібліографічних посиланнях наводять мовою оригіналу;

Приклад

«Саме транспортна інфраструктура є одним з найважливіших факторів при розміщенні виробництва, так як без ефективної роботи транспортних комунікацій не можна досягти раціонального розміщення виробничих сил»¹.

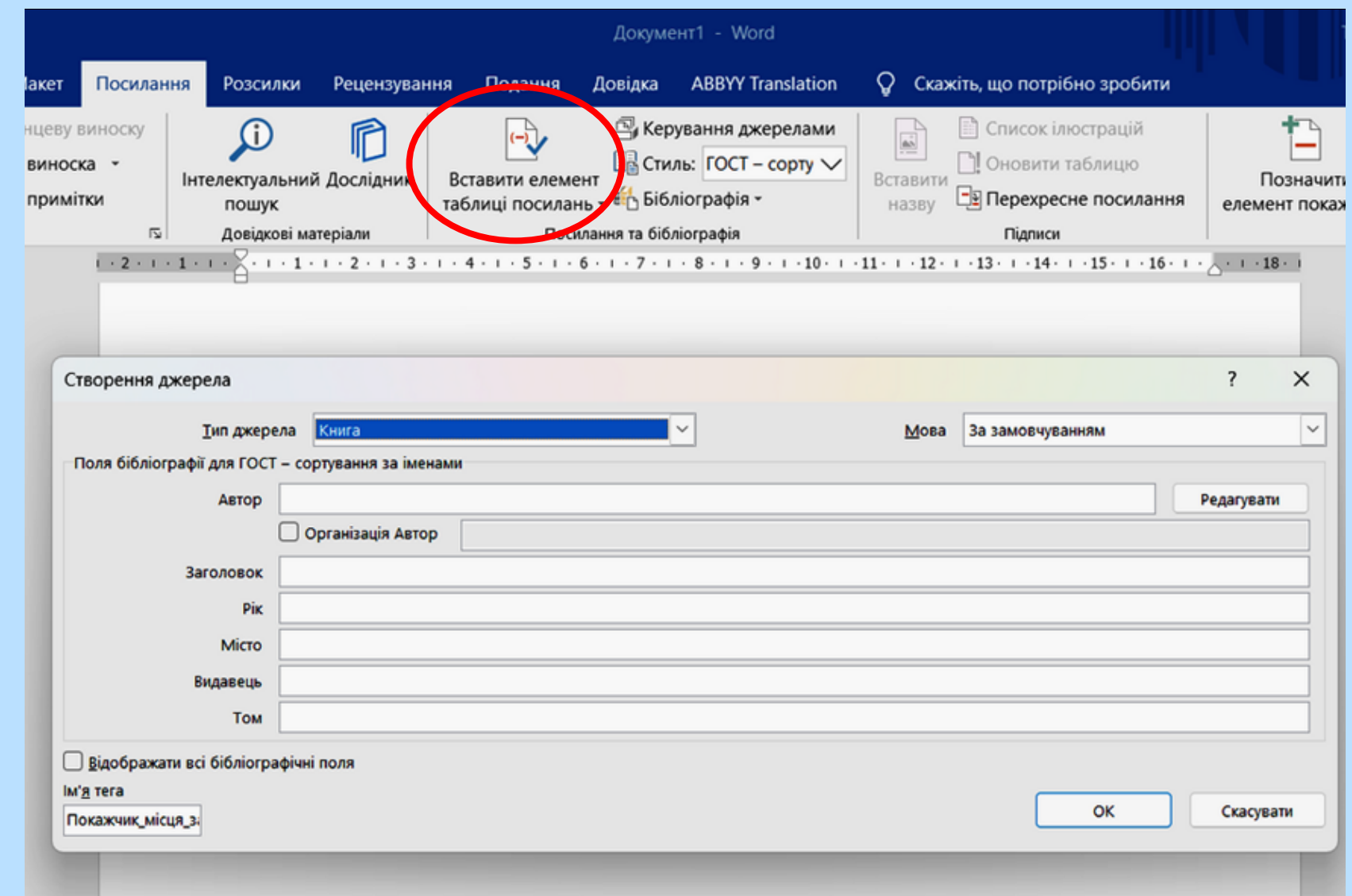
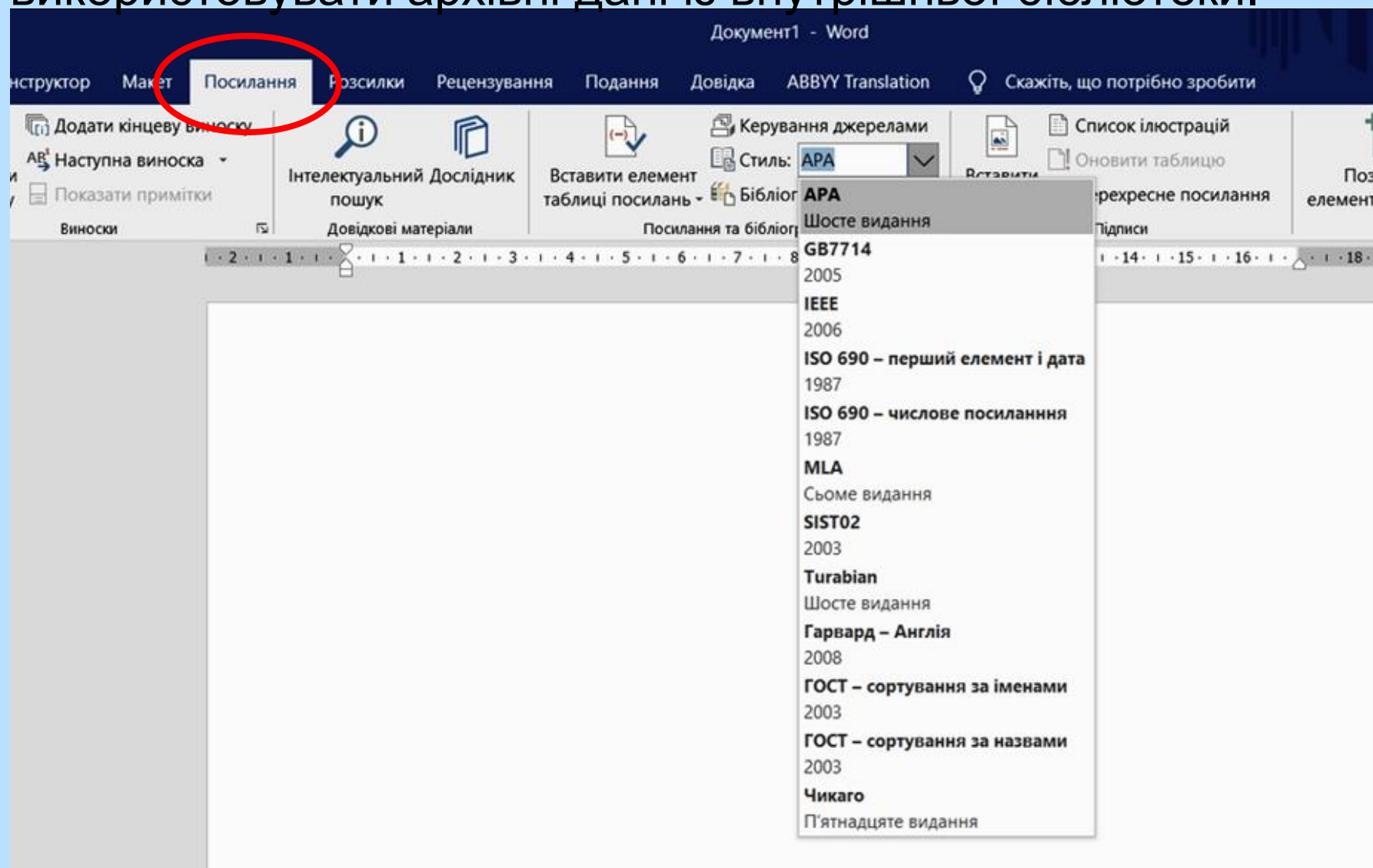
¹ Ерфан Є. А. Особливості розвитку транспортної інфраструктури в сучасних умовах / Є. А. Ерфан, Л. М. Липчей // Освіта і наука. - 2021. - № 2(31). - С. 157-164.

Як робити посилання у науковій роботі?

- Відкрийте документ та знайдіть на верхній панелі блок «Посилання». Натисніть на нього.
- Знайдіть блок зі зносками та посиланнями. Для оформлення підрядкового посилання натисніть пункт «Вставити виноску».
- Заповніть параметри. Нумерація та оформлення автоматичні.

В блоці із оформленням посилань та керуванням джерелами зручно складати бібліографічні посилання та список використаної літератури. Формат підбирається у графі "Стиль". За допомогою цієї опції автоматично вбудовується список літератури та цитовані праці. При вставці посилання можна додати нове джерело, новий заповнювач або використовувати архівні дані із внутрішньої бібліотеки.

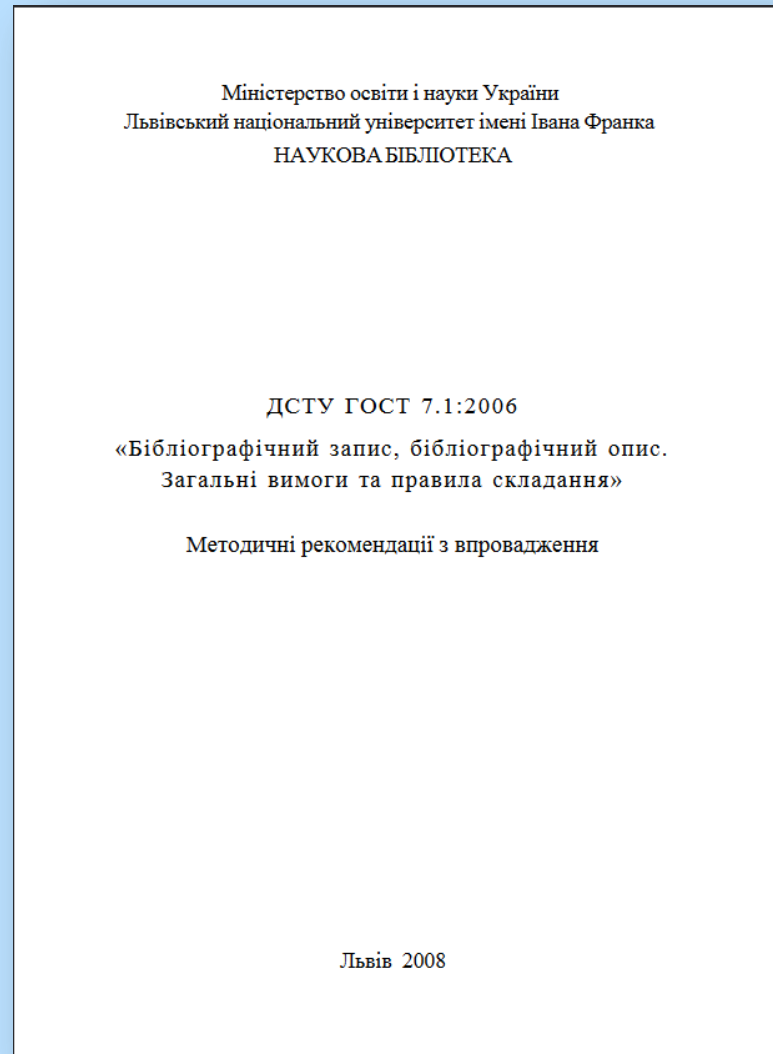

Корисна інформація для оформлення посилань

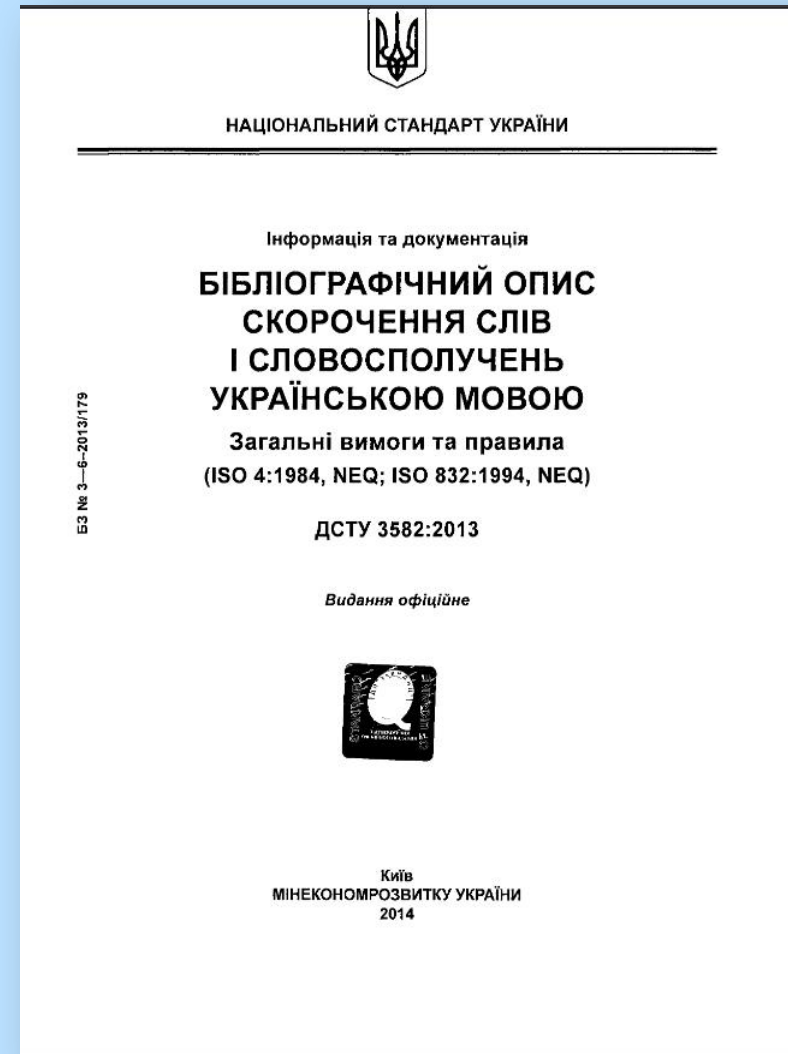
- Використовуйте лише достовірні джерела. Не можна вигадувати, додумувати, комбінувати один пункт із кількох.
- Вкажіть у бібліографічному списку кожне першоджерело, на яке посилаетесь в тексті. Дійте за принципом: що усередині (за текстом), те й зовні (у списку літератури).
- Не вставляйте пункти для кількості. Краще менше, але якісно.
- Основна частина посилань припадає на теоретичну частину.
- Не забувайте про грамотність. Перевірте ще раз, як правильно пишеться прізвище.
- Особливо зверніть увагу на іноземні джерела. Дотримуйтесь правил пунктуації.

НА СЬОГОДНІШНІЙ ДЕНЬ В УКРАЇНІ БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОПИС ДОКУМЕНТІВ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ ЗГІДНО З НАЦІОНАЛЬНИМИ СТАНДАРТАМИ:

**ДСТУ ГОСТ 7.1:2006
«БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ЗАПИС.
БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОПИС.
ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ТА
ПРАВИЛА СКЛАДАННЯ»**

**ДСТУ 3582:2013 «ІНФОРМАЦІЯ ТА
ДОКУМЕНТАЦІЯ. БІБЛІОГРАФІЧНИЙ
ОПИС. СКОРОЧЕННЯ СЛІВ І
СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ УКРАЇНСЬКОЮ
МОВОЮ. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ТА
ПРАВИЛА (ISO 461984, NEQ; ISO
832:1994, NEQ)»**

Бібліографічний опис (БО)

містить бібліографічні відомості про документи (матеріали), наведені за певними правилами, що встановлюють наповнення та послідовність областей та елементів, та призначені для ідентифікації документа. БО допомагає зорієнтуватися під час пошуку інформації, відображаючи стисло характеристику документа: відомості про автора, назву, місце і рік видання тощо.

Джерелом бібліографічного опису є **документ** (матеріал).
Основою опису є **титульний аркуш**, за його відсутності –
обкладинка друкованого видання, етикетка диска (контейнера).
Веб-ресурс описують з екрана комп'ютера.

Структура БО

може містити обов'язкові та факультативні (необов'язкові) елементи, та складається з **8 областей**. Области бібліографічного опису відокремлюються одна від одної знаками крапка, тире (. –). Наприкінці БО ставиться крапка.

Області бібліографічного опису

Область заголовку та відомостей про відповідальність

Область видання

Область специфічних відомостей

Область вихідних даних

Область фізичної характеристики

Область серії

Область приміток

Область стандартного номеру та умов доступу

Пунктуація в БО відіграє важливу роль

Вона сприяє розпізнаванню окремих елементів в описах на різних мовах в вихідних формах традиційної та автоматизованої каталогізації – записах, представлених на друкованих картках, в електронних пошукових системах.

Пунктуація виконує дві функції – звичайних граматичних розділових знаків і знаків приписаної пунктуації (умовні розділові знаки), тобто знаків, що мають розпізнавальний характер для областей та елементів БО.

НАПРИКЛАД:

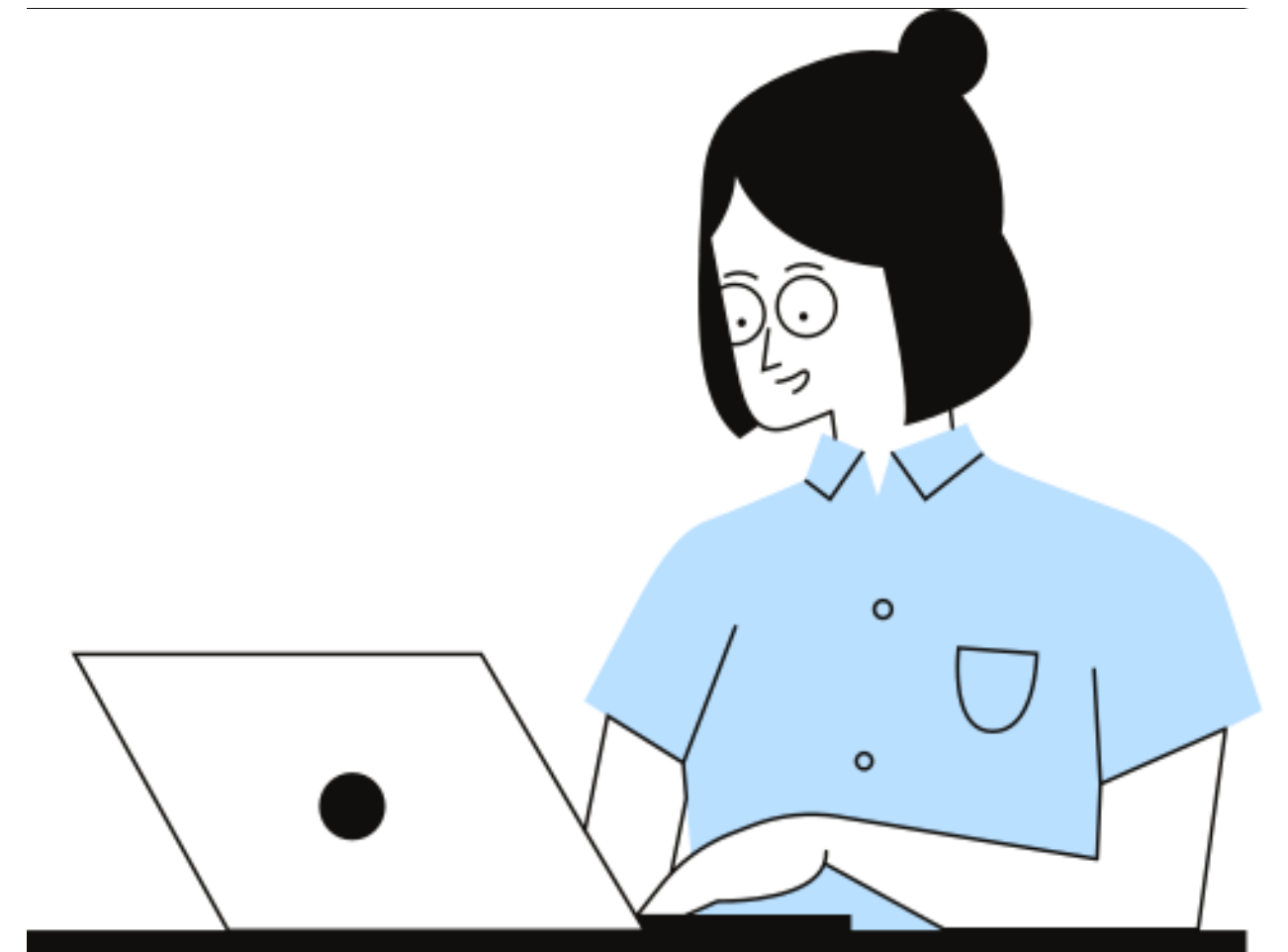
Гуріна Г. І. Халькогени та їхні похідні : навч. посіб. / Г. І. Гуріна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 219 с.

У цьому прикладі **нижнє підкреслення** використане для того, щоб звернути увагу на використання пробілів. Вони є обов'язковим елементом бібліографічного опису. Червоним кольором виділено пробіли приписаної пунктуації, зеленим – граматичні.

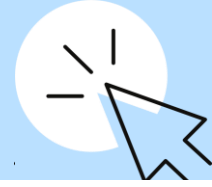
Зверніть увагу, що у наступному прикладі в заголовку перед **першою двокрапкою** немає пробілу, бо вона є частиною назви, тому тут діють граматичні правила. Проте **наступну двокрапку** вже виділяємо пробілами з обох боків, тому що тут вона виступає умовним знаком:

НАПРИКЛАД:

Білецький В. С. Нафто-газовидобування: історія та перспективи : навч. посіб. / В. С. Білецький, Г. І. Гайко, В. М. Орловський. – Львів : Новий Світ–2000, 2019. – 302 с. : іл. – (Вища освіта в Україні).

Область заголовку та відомостей про відповідальність

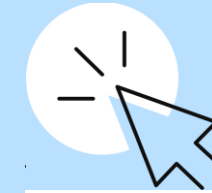

Основний заголовок

Заголовок – назва (слово, фраза, буква або група слів, фраз, букв), наведена на документі (матеріалі) в тому вигляді, у якому вона встановлена автором чи видавцем, і подана на титульному аркуші. Заголовок призначений для ідентифікації та пошуку документа.

Наприклад:

Гуріна Г. І. Халькогени та їхні похідні

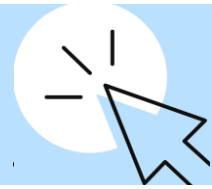

Загальне позначення матеріалу

Загальне позначення матеріалу – клас матеріалу, до якого належить об'єкт (Елемент факультативний): [Текст], [Електронний ресурс], [Карті].

Наприклад:

Гуріна Г. І. Халькогени та їхні похідні [Текст] = Chalcogens and their derivatives

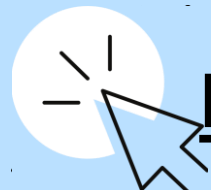

Паралельний заголовок

Паралельний заголовок – еквівалент заголовка іншою мовою, до якого застосовують форми та правила оформлення основного заголовка. У бібліографічному описі його відокремлюють від основного заголовка знаком рівності (=).

Наприклад:

Гуріна Г. І. Халькогени та їхні похідні = Chalcogens and their derivatives

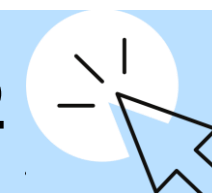

Відомості, що мають відношення до заголовку

Відомості, що мають відношення до заголовку, містять інформацію, що пояснює основний заголовок, відомості про жанр, вид, призначення документа. Відділяються двокрапкою (:).

Наприклад:

Гуріна Г. І. Халькогени та їхні похідні [Текст] = Chalcogens and their derivatives : навч. посіб.

Відомості про відповідальність

Відомості про відповідальність містять інформацію про осіб та організації, що приймали участь у створенні документа. Подаються за скісною рисою (/).

Наприклад:

Гуріна Г. І. Халькогени та їхні похідні [Текст] = Chalcogens and their derivatives : навч. посіб. / Г. І. Гуріна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова.

Область видання

містить інформацію про повторюваність видання, про перевидання, передрук.

Наприклад:

- . – 2-ге вид.
- . – Вид. 3-тє, перероб. і допов.

Область специфічних відомостей

використовують при описі об'єктів, що відносяться до особливого типу публікацій або розміщені на специфічних носіях.

Наприклад: картографічні, серіальні та інші подовжувальні ресурси, стандарти, електронні ресурси.

Область вихідних даних

містить інформацію де, коли і ким був виданий документ

Видавництво – найменування видавця, наводять після місця видання (міста) без лапок і відокремлюють двокрапкою (:). Слова «Видавництво», «Видавничий будинок» тощо не вказуються, за винятком випадків, коли вони є частиною назви.

Наприклад:

Харків : Фоліо, 2013.

Львів : Вид-во Нац. ун-ту «Львів. політехніка», 2011.

Якщо зазначено два місця видання, то подають обидва, відокремлюючи крапкою з комою (;).

Наприклад:

Харків ; Полтава.

За наявності двох видавництв:

– в одному місті – їх наводять через двокрапку (:).

Наприклад:

Харків : Золоті сторінки : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2001;

– у різних містах – їх наводять після відповідного міста через крапку з комою (;).

Наприклад:

Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова ; Краків : ЄАС, 2014.

У різних областях БО слова пишуться з великої літери після крапки, або після крапки, тире (. –).

Видавництво не подають під час бібліографічного опису неопублікованих документів (дисертацій, авторефератів дисертацій тощо), періодичних видань (журналів, газет тощо), а також в аналітичному описі (розділу, глави, статті тощо)

Місце видання – це назва міста, де було створено документ (матеріал). Назви міст мають наводитися повністю, без скорочень. Коли місцем видання є населений пункт не обласного значення – у дужках додається назва області: **Кременчук (Полтав. обл.)**. Якщо даних про місце видання або видавництво не наведено, у квадратних дужках ([ ]) наводять скорочення: **[Б. м.]**, або **[б. в.]**, або **[Б. м. : б. в.]**.

Дата видання – рік видання, що зазначають після назви видавництва, друкують арабськими цифрами без слова «рік» і відокремлюють комою (,).

Область фізичної характеристики

кількість сторінок, наявність ілюстрацій та іншого матеріалу, який є у виданні (карти, фото тощо).

Наприклад:

Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2014. – 150 с. : іл.

Область серії

включає відомості про багатотомний документ, окремим випуском якого є об'єкт опису. Подається в тому ж вигляді, як у книзі.

Наприклад:

(Історико-бібліографічна серія «Аграрна наука України в особах, документах, бібліографії» ; кн. 98).

Область приміток

містить додаткову інформацію про об'єкт опису, яка не була наведена в інших елементах опису.

Наприклад:

. – Режим доступу: www.un.org

Область стандартного номеру та умов доступу

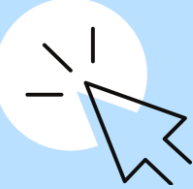
містить міжнародний стандартний номер, ціну та інші умови доступу.

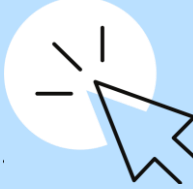
Наприклад:

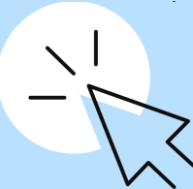
. – ISBN 1563-0102.
: 175 грн.
: напрокат.

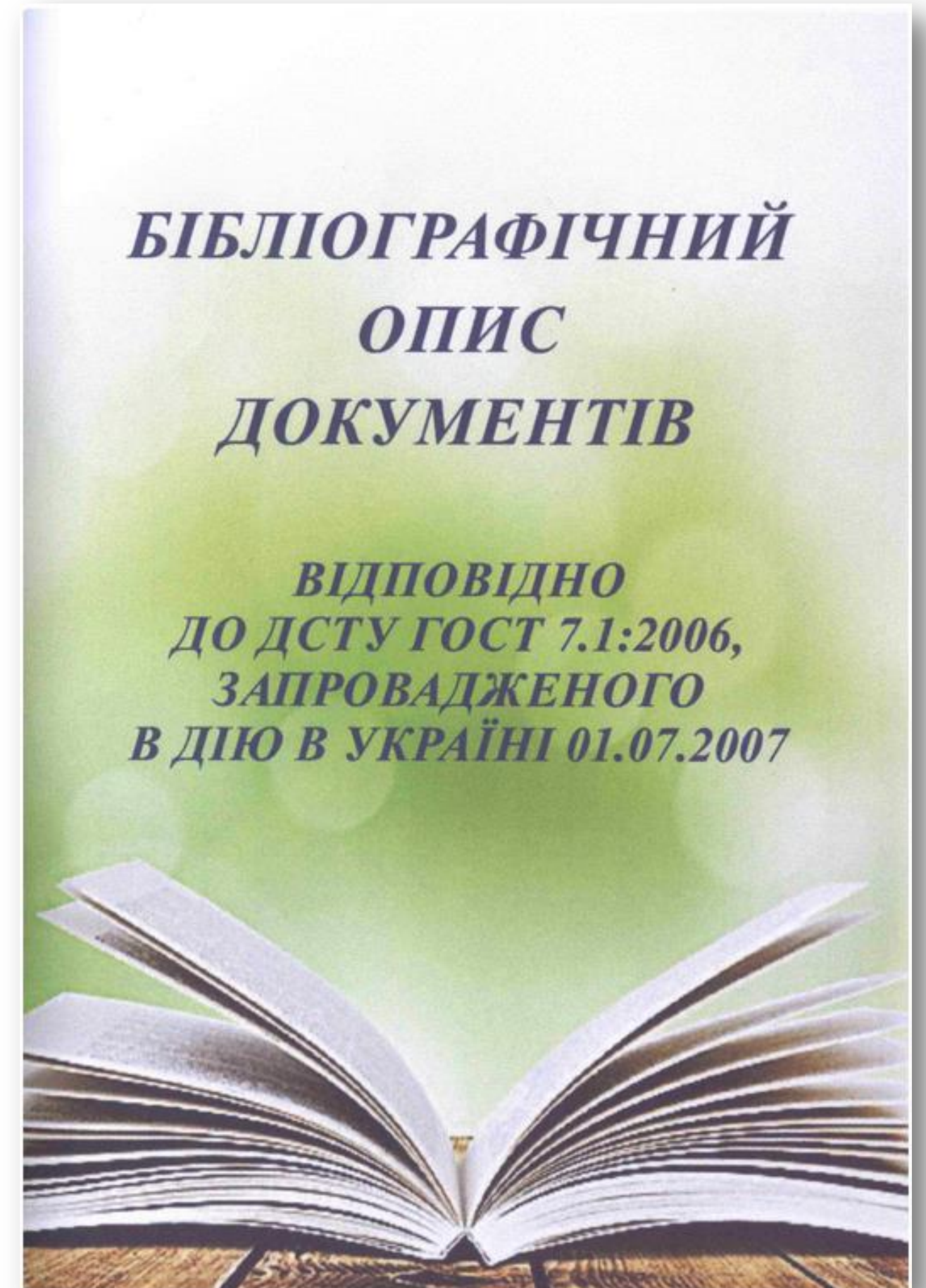

В залежності від структури бібліографічного опису розрізняють:

 Однорівневий БО (опис одного окремого документа)

 Багаторівневий БО (опис багатотомного видання)

 Аналітичний БО (опис частини документа)

Приклади бібліографічних описів (для списків джерел)

Однорівневий бібліографічний опис

Книги

 Відомості про автора (авторів) вказуються у тому вигляді, у якому вони подані на титульному аркуші в документі (матеріалі). Якщо ім'я вказано повністю, то у відомостях про авторів за скісною рисою воно також подається повністю.

 Якщо книга має чотирьох авторів, спочатку наводять назву, прізвища авторів подають після скісної риски.

 Якщо книга має п'ять та більше авторів, спочатку наводять назву, після скісної риски подають прізвища перших трьох, додаючи у квадратних дужках [та ін.]. В описі за необхідності можуть бути наведені відомості про всіх осіб і (або) всі організації, що були зазначені як автори у джерелі інформації.

Андрусишин Б. І. Основи правознавства : підручник / **Б. І. Андрусишин, С. О. Берендєєв, Р. В. Губань.** – Ірпінь (Київ. обл.) : Перун, 2017. – 207 с. : іл., табл., схеми, портр.

Практикум з нарисної геометрії : навч. посіб. / **В. І. Лусь, Т. Є. Киркач, О. Є. Мандрі-ченко, А. О. Радченко** ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2014. – 118 с.

Механіка ґрунтів, основи і фундаменти : підручник / **Л. М. Шутенко, О. Г. Рудь, О. В. Кічаєва [та ін.]** ; за ред. Л. М. Шутенка ; пер. з рос. ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 563 с.

Книги за редакцією

 Книги, що не мають визначених авторів та створені за загальною редакцією описують під назвою.

Проектне управління стратегією сталого розвитку територій : монографія / за заг. ред. **В. М. Бабаєва** ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 194 с.

Книги за укладачами (упорядниками)

 Книги за укладачами (упорядниками) описують під назвою. У цьому випадку автором є установа (організація), від імені або за участю якої опубліковано книгу. Якщо така організація є, її назву наводять після скісної риски перед прізвищами укладачів, редакторів тощо.

Встановлення стану сп'яніння у водіїв транспортних засобів в Україні : наук.-практ. посіб. / **М-во внутр. справ України, Держ. НДІ** ; [упоряд.: **М. Г. Вербенський та ін.**]. – Київ : Мачулін Л. І. ; Харків : Держ. НДІ МВС України, 2017. – 206 с. : іл., табл. – На тит. арк.: Спец. техніка для правоохорон. діяльності.

Книги з паралельним заголовком

 Якщо книга має кілька заголовків різними мовами, їх наводять послідовно та відокремлюють один від одного **знаком рівності**.

Перекладні видання

 Відомості про переклад розміщують після заголовка, відокремлюючи **двокрапкою**. Прізвище перекладача наводять за **скісною рисою**.

Законодавчі матеріали

 До законодавчих і документів належать: Конституція України, Закони України, Укази Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України, кодекси.

На офіційні матеріали складається бібліографічний опис **під назвою**.

Бораковський О. В. Посібник для вирішення завдань з вищої математики = **Handbook for problem solving in Higher Mathematics** : навч. посіб. / О. В. Бораковський, А. І. Ропавка ; Харків. нац. акад. міськ. госп-ва. – Харків : ХНАМГХ, 2008. – 195 с.

Левітт С. Думай як фрік: нестандартні підходи розв'язання проблем : **пер. з англ.** / Стівен Левітт, Стівен Дабнер ; **пер. Т. Заволоко**. – 2-ге вид. – Київ : Наш Формат, 2017. – 212 с. : іл. – (Серія «Світоглядна література»).

Господарський кодекс України : офіц. текст : за станом на 20 січ. 2007 р. – Харків : Одиссей, 2007. – 240 с.

Житлове законодавство України : за станом на 20 квіт. 2006 р. – Київ : Істина, 2006. – 320 с.

Нормативно-технічні документи

 До нормативних документів належать нормативні документи міністерств і відомств України.

На нормативні документи складається бібліографічний опис **під назвою**.

Методичні рекомендації

 Якщо методичні рекомендації мають автора (авторів), їх описують за правилами бібліографічного опису книг. Але зазвичай їх укладає кілька фізичних осіб (укладачі, упорядники), і вони не є самостійним доробком окремої людини. У цьому випадку методичні рекомендації описують **під назвою**.

 Методичні рекомендації, створені укладачами, описують **під назвою**.

Стандарти

ДСТУ 2685–94. Фотограмметрія. Терміни та визначення. – Чинний від 1995–07–01. – Київ : Держстандарт України, 1994. – 95 с.

Правила

Бетонні та залізобетонні конструкції монолітні : затв. Держбуд України 05.11.99 : чинний з 01.01.2000. – Київ : Держкомбудівництва, архітектури та житл. політики України, 2000. – 68 с.

Колонтаєвський Ю. П. Промислова електроніка і мікросхемотехніка : метод. вказівки до курс. роботи : для студентів, які навчаються за напрямками «Електромеханіка» та «Електротехніка» / Ю. П. Колонтаєвський, А. Г. Сосков ; Харків. держ. акад. міськ. госп-ва. – Харків : ХДАМГ, 2003. – 99 с.

Комунікативне спілкування в екології : метод. рек. до практ. занять і самот. роботи : для студентів 1 курсу ден. форми навч. за напрямком підгот. бакалаврів «ЕОНС та ЗП» / Харків. нац. акад. міськ. госп-ва ; [уклад.: Ю. І. Вергелес та ін.]. – Харків : ХНАМГ, 2012. – 16 с.

Матеріали конференцій

 Матеріали конференцій є збіркою, яка не має авторів. У таких випадках складається опис під назвою. За скісною рисою у відомостях про відповідальність вказують колективних авторів (організації, які брали участь у підготовці видання), укладачів або редколегію видання.

Неопубліковані документи

 До неопублікованих документів відносять автореферати дисертацій, дисертації, звіти про науково-дослідну роботу тощо.

Інформаційний простір бібліотеки : тези доп. VII Міжнар. наук.-практ. конф., Львів, 18–19 трав. 2017 р. / Нац. ун-т «Львів. політехніка» ; [уклад.: Н. І. Мосієнко, Р. С. Самотий, О. В. Харгелія]. – Львів : Вид-во Нац. ун-ту «Львів. політехніка», 2017. – 168 с.

Автореферати дисертацій

Борсук С. П. Ергономічні основи проактивної кваліметрії закономірностей прояву людського чинника в аеронавігаційних системах : автореф. дис. ... докт. техн. наук : 05.01.04 – ергономіка / Борсук Сергій Павлович ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків, 2019. – 45 с.

Дисертації

Мигаль Г. В. Ергономічні основи дослідження життєздатності систем «людина – техніка – середовище» в складних умовах : дис. ... д-ра техн. наук : 05.01.04 – ергономіка / Мигаль Галина Валеріївна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків, 2017. – 437 с. : рис., табл.

Електронні ресурси

 Ресурси локального доступу, або локальні електронні ресурси – електронні ресурси, вміст яких зафіксовано на носіях (компакт-диск, дискета, касета, картридж тощо), призначених для використання в режимі прямого доступу (локально), тобто тих, що вимагають застосування периферійного пристрою, безпосередньо приєднаного до комп'ютера або допоміжного обладнання.

 У бібліографічному описі електронних ресурсів терміни на позначення різновиду матеріалу **[Електронний ресурс]** та **Режим доступу** подають мовою оригіналу (українською, російською, англійською тощо).

При описі віддалених ресурсів (інтернет) інформацію беремо з титульного (головного) екрана. Якщо описуємо сайт, який продовжує працювати, в області вихідних даних подаємо рік створення та через тире залишаємо **проміжок у 4 пробіла** на знак того, що сайт ще працює.

Локальний ресурс

Інтегрована лексикографічна система «Словники України» [Електронний ресурс] : словозміна, транскрипція, фразеологія, синонімія, антонімія / В. А. Широков [та ін.] ; НАН України, Укр. мовно-інформ. фонд. – Версія 4.1. – Дані і прогр. – [Київ] : Довіра, 2006. – 1 електрон. оптич. диск (CD-ROM). – Систем. вимоги: Pentium-II/300 ; 64Mb RAM ; Microsoft Windows XP ; 60 Mb вільного дискового простору ; NET Framework 2.0. – Назва з етикетки диска.

Віддалений ресурс

Сайт

Електронний каталог ХДНБ ім. В. Г. Короленка **[Електронний ресурс]** / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка : сайт. – **Електрон. текст. дані.** – Харків, 1991– . – **Оновлюється постійно.** – **Режим доступу:** <http://korolenko.kharkov.com/cgi-bin/wcatalog/irbisLNG=uk&C21COM=F&I21DBN>, **вільний (дата звернення: 28.08.2021).** – Назва з титул. екрана.

Autodesk **[Electronic resource]** / Autodesk Inc. : website. – **Electronic data.** – California, U. S., 2021[?]- . – Constantly updated. – Regime of access: <https://www.xingfuzuoyoushou.com/home.html>, free (application date: 20.02.2023). – Title from the screen.

Електронні ресурси

Електронна версія книги.

Довге електронне посилання можна переносити таким чином, щоб розрив був після скісної риски.

Електронна версія статті з журналу

У разі, коли існує друкована та електронна версія документа (матеріалу), у бібліографічному описі вказується електронна адреса (режим доступу, DOI).

Писаревський І. М. Управління сталим розвитком туризму [Електронний ресурс] : конспект лекцій / І. М. Писаревський, О. І. Угоднікова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Електрон. текст. дані. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 84 с. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/49954/>, вільний (дата звернення: 29.03.2021). – Назва з екрана.

Burak O. Complex model of fixed assets reproduction in municipal water supplying and sewerage systems [Electronic resource] / Olena Burak, Illia Pokutsa // *Economia Aziendale Online*. – Electronic text data. – 2016. – Vol. 7, no. 2. – Regime of access: <http://riviste.paviauniver.sitypress.it/index.php/ea/article/view/1821>, free (date of the application: 29.03.2021). – Header from the screen.

Бондар Р. П. Моделювання електромеханічних процесів лінійного магнітоелектричного двигуна привода двомасової віброударної системи / Р. П. Бондар, Г. М. Голенков // *Техніч. електродинаміка*. – 2019. – № 6. – С. 43–48. – DOI: <https://doi.org/10.15407/techned2019.06.005>.

Маляренко В. А. Енергоменеджмент і енергетичний аудит систем електропостачання : конспект лекцій / В. А. Маляренко ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 149 с. – Існує електрон. версія. (Режим доступу: <http://prints.kname.edu.ua/49576/>, вільний).

Аналітичний бібліографічний опис

 Об'єктом аналітичного бібліографічного опису є **складова частина документа**, для ідентифікації та пошуку якої необхідні відомості про документ, в якому вона розміщена. Документ, що включає складову частину, яка є об'єктом аналітичного бібліографічного опису, називається **ідентифікуючим документом**

 Статті зі збірників

Буколова В. В. Обґрунтування вибору первинних показників для оцінювання соціально-економічної безпеки регіону / В. В. Буколова // Економіка і регіон = Economics and Region : наук. вісн. / Полтав. нац. техн. ун-т ім. Ю. Кондратюка. – Полтава, 2018. – № 1 (68). – С. 21–28. – DOI: 10.26906/eir.2018.68.1010.

 Статті з матеріалів конференцій

Говоров П. П. Енергозбереження в системах очищення питної води на промислових підприємствах / П. П. Говоров, О. В. Король // Проблеми енерго-, ресурсозбереження в промисловому регіоні. Наука і практика : Всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених, спеціалістів, аспірантів, Маріуполь, 20–24 квіт. 2015 р. – Маріуполь, 2015. – С. 85. – Існує електрон. версія. (Режим доступу: <http://eir.pstu.edu/handle/123456789/8893>, вільний).

 Статті з журналів

Хтема А. В. Часові параметри водонафтогазоносних осадових товщ за результатами створення і застосування реперного геохронографа. Ст. II / А. В. Хтема, В. М. Хтема // Геоінформатика. – 2016. – № 3 (59). – С. 5–13.

Більш повну інформацію щодо правил та прикладів бібліографічного опису можна знайти у методичних рекомендаціях на сайті наукової бібліотеки ХНУМГ ім. О. М. Бекетова у підрозділі «**На допомогу читачу**» за посиланням: <http://eprints.kname.edu.ua/52195/>

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ХНУМГ ІМ. О.М.БЕКЕТОВА

ГОЛОВНА ▾ ПРО БІБЛІОТЕКУ ▾ **ДЛЯ КОРИСТУВАЧІВ** ▾ Е-РЕСУРСИ ▾ ВИДАННЯ БІБЛІОТЕКИ ▾ ПЗ КОНА ▾

Наукова бібліотека Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

«Архітектура на кризі» (до дня народження О. М. Бекетова)

Періодичні видання, які надходять до бібліотеки

Бланк-замовлення на передплату періодичних видань

Бланк-замовлення на літературу

Бланк-замовлення по міжбібліотечному абонементу (МБА)

Порядок підписання обхідного листа

Про заходи бібліотеки

На допомогу читачу

Відео-тур Науковою бібліотекою

Наукова бібліотека Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

ГОЛОВНА ▾ ПРО БІБЛІОТЕКУ ▾ **ДЛЯ КОРИСТУВАЧІВ** ▾ Е-РЕСУРСИ ▾ ВИДАННЯ БІБЛІОТЕКИ ▾ ПЗ КОНА ▾

Наукова бібліотека Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

«Єдина картка читача»

Віртуальна мапа проекту

Список бібліотек учасниць проекту

Web of Science

Базові та розширені можливості платформи Web of Science

Вебінари дивись тут

Scopus

Інструкція користувача Scopus

Керівництво користувача

Вебінари з пошуку та фільтрації результатів в Scopus

Springer

Інструкція користувача Scopus

Керівництво користувача

Вебінари з пошуку та фільтрації результатів в Scopus

Springer

Science Direct

На допомогу читачу

Відео-тур Науковою бібліотекою

Якщо вам потрібна консультація з питань:

- систематизації книг та статей за таблицями УДК з присвоєнням авторського знаку;
- бібліографічного опису документів, які видаються в ХНУМГ ім. О. М. Бекетова;
- оформлення списків джерел, відповідно до ДСТУ 7.1:2006 „Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання”

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОПИС ДОКУМЕНТІВ

ВІДПОВІДНО ДО ДСТУ 7.1:2006, ЗАПОРЯДКОВОГО ВИДАННЯ В УКРАЇНІ 01.07.2007

Графік роботи

Цифровий репозиторій

Електронний каталог

Перейти на сайт ХНУМГ

Дистанційне навчання

звертайтеся до інформаційно-бібліографічного відділу Наукової бібліотеки ХНУМГ ім. О. М. Бекетова або телефонуйте за номерами 707-32-25; 24-25.

index.php/uk/informatsiya-dlya-chitachiv

Список використаних джерел

1. Бібліографічне посилання (загальні правила складання) відповідно до ДСТУ 8302:2015, запровадженого в дію в Україні 01.07.2016 : метод. рек. / Укр. інж.-пед. акад. ; уклад. С. В. Карпенко. – Харків : УІПА, 2017. – 20 с.
2. Антоненко І. П. Каталогізація електронних ресурсів : наук.-метод. посіб. / І. П. Антоненко, О. В. Барков ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського НАН України. – Київ : НБУВ, 2007. – 115 с.
3. Бібліографічний опис документів. Бібліографічні посилання : метод. реком. / [авт.-уклад. О. М. Збанацька]. – Київ : [б. в.], 2012. – 197 с.
4. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1–2003, IDT). – Чинний від 2007–07–01. – Київ : Держспоживстандарт України, 2007. – 47 с. – (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).
5. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). – Чинний від 2013–08–22. – Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. – 15 с. – (Інформація та документація).
6. Правила оформлення посилань на архівні документи у дисертаціях // Бюл. Вищ. атестац. коміс. України. – 2010. – № 3 (125). – С. 17–20.
7. Правила оформлення посилань на архівні документи у прикнижкових, прикінцевих, пристатейних списках джерел (у монографії, навчальному посібнику, статті тощо) // Бюл. Вищ. атестац. коміс. України. – 2010. – № 3 (125). – С. 20–22.
8. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел, який наводять у дисертації, і списку опублікованих робіт, який наводять в авторефераті // Бюл. Вищ. атестац. коміс. України. – 2009. – № 5 (115). – С. 26–30.
9. Швецова-Водка Г. М. Бібліографічні ресурси України: загальна характеристика : навч. посіб. / Г. М. Швецова-Водка ; Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне : РДГУ, 2000. – 205 с.

ЗА ДОДАТКОВОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ЗВЕРТАЙТЕСЯ:

Директор Наукової бібліотеки
Євсюкова Надія Олександрівна

library@kname.edu.ua

+380 66 640 4130

Начальник інформаційно-
бібліографічного відділу
Статкус Вікторія Олегівна

viktoriia.statkus@kname.edu.ua

Начальник відділу
інформаційних технологій і
комп'ютерного забезпечення
Запорожченко Олена Миколаївна

olena.zaporozhchenko@kname.edu.ua

Дякуємо за увагу!